

Český jazyk pro 1. –4. ročník SOŠ

Základní údaje:

- dvě vydání: 1. vydání 2003, 2. vydání 2009-2014 (mezi nimi minimální rozdíly – nejnápadnější se obměna názvu: 1. vydání je jmenuje „Český jazyk pro 1. –4. ročník SOŠ“; 2. vydání už jen „...pro SŠ“)
- autorský kolektiv: Marie Čechová, Jiří Kraus, Vlastimil Styblík, Ivana Svobodová
- nakladatelství SPN
- jazykově odpovídá předpokládaným studentům
- grafická stránka:
 - přehledná učebnice
 - nevyužívá příliš barev a obrázků (Každá učebnice je laděna do jedné barvy. Tato barva se však objevuje jen v nadpisech kapitol, grafických značkách označujících úkoly a cvičení a označení ukázek/textů.)
 - funkčně jsou použity různé fonty a velikosti písma

Struktura učebnicové řady:

- čtyřdílná učebnice – rozvržena podle jednotlivých ročníků střední školy
- řada neobsahuje žádný pracovní sešit, ale v nabídce je metodická příručka rozvržená také do čtyř dílů
- navazuje na řadu učebnic pro základní školu (Styblík a kol.) → rozvíjí její učivo (je to patrné zejména v prvním dílu)
- strukturována primárně podle jazykových rovin
- každý díl obsahuje dva větší celky:
 - jazyk a komunikace (3. a 4. díl: komunikace a jazyk)
 - jednotlivé kapitoly: zvuková stránka, grafická stránka, pojmenování a slovo, slovtvorba, tvarosloví, (procvičení pravopisu), pojmenování a slovo (vlastní jména, frazeologie), výpověď a věta, komunikát a text, chování a řeč, členění jazyka, příbuzné jazyka
pozn. velká pozornost je věnována lexikologii (např. samostatný oddíl zpracovávající frazeologii)
 - sloh a komunikace (3. a 4. díl: komunikace a sloh – pozn. obměna názvu podle autorů demonstruje větší zaměření na komunikaci)
 - jednotlivé kapitoly: slohové postupy, slohotvorné činitele, slohové útvary, běžná komunikace, neverbální komunikace, postup popisný, funkční styl administrativní, publicistický, řečnický, odborný, stylová diferenciacie, umělecký styl, úvahový postup
pozn. zde je v prvním dílu hodně patrná návaznost na učivo základní školy – rozvíjí se především poznatky ze ZŠ

pozn2. řazení a zpracování slohových postupů a funkčních stylů někdy splývá (v některých případech totiž není striktně odděleno)

- v každé učebnici prověření již nabytých znalostí (1. díl – opakování ze ZŠ, 2–3 testové úlohy)
- velkou výhodou je zařazení mediální komunikace

Struktura kapitoly

- převládá výklad, který je proložen úkoly (záměrem zřejmě aktivizace studentů, jejich vlastní přemýšlení nad různými jevy a v drtivé většině tyto úkoly/otázky staví na již získaných znalostech či zkušenostech se světem studentů)
- ve výkladu poznámky: týkají se většinou nadstavbových informací a latinských termínů
- studentům často vysvětluje, proč je potřebné se danou problematikou zabývat (vysvětlení směřující do praktického života)
- následně cvičení
- v některých kapitolách ještě náměty k diskuzi nebo samostatné práci (samostatná práce většinou v oddílech slohové výchovy)

Metodická příručka

- řešení cvičení a úkolů
- zamýšlený cíl výuky, osvětlování záměrů autorů a významu jednotlivých jevů/kapitol
- „dovýklad“ pro učitele
- „motivace“